

31.3.2008

VM063:00/2007
07.04.2008

Rahoitusmarkkinaosasto

Rahoitusmarkkinaosaston lausuntopyyntö VM063:00/2007, 12.2.2008

LAUSUNTO FINANSSIVALVONTATYÖRYHMÄN MUISTIOSTA

Vastauksena rahoitusmarkkinaosaston Finanssivalvontatyöryhmän muistiota "Rahoitustarkastuksen ja Vakuutusvalvontaviraston yhdistäminen Finanssivalvonnaksi" koskeneeseen lausuntopyyntöön budjettiosasto toteaa muistiosta ja siihen sisältyvästä luonnoksesta hallituksen esitykseksi oman tehtäväkenttensä näkökulmasta seuraavaa, keskittyen erityisesti ehdotettujen muutosten valtiontaloudellisiin vaikutuksiin. Jäljempänä esitettävät näkökohdat tulisi ottaa huomioon viimeisteltäessä hallituksen esitystä ja täydentää myös arviota esityksen taloudellisista vaikutuksista vastaavilta osin.

Valvonnan kustannusten kattaminen

Voimassaolevan lainsäädännön mukaan Rahoitustarkastuksen toiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseksi peritään toimenpidemaksuja ja valvontamaksuja ja Vakuutusvalvontaviraston toiminnasta aiheutuvat menot katetaan valvonta- ja toimenpidemaksuilla. Toimenpidemaksujen perintä tapahtuu molempien osalta valtion maksuperustelain mukaisesti. Kuten esitysluonnoksen yleisperusteluosassa (s. 23) todetaan, jälkimmäisestä mm. seuraa, että julkisoikeudellisesta suoritteesta perittävän maksun suuruuden tulee vastata suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää. Pääsääntönä erityisesti Pohjois- ja Keski-Euroopassa todetaan olevan, että valvojan toiminnasta aiheutuvat kustannukset katetaan valvottavilta perittävillä maksuilla.

Muistion sivulla 61 esitetään kuitenkin nykytilaa arvioitaessa kysymys: peritäänkö kaikki kustannukset valvonta- ja toimenpidemaksuina valvottavilta vai kustannetaanko valvojan normaali toiminta joiltakin osin esim. verovaroista. Johtopäätöksenä esitetään, että Finanssivalvonnan kustannukset katettaisiin pääosin valvonta- ja toimenpidemaksuilla. Tätä täsmennetään siten, että ko. maksuilla kerättävä määrä riittäisi kattamaan noin 90 prosenttia Finanssivalvonnan kuluista. Kun yhteenlaskettujen kulujen arvioidaan olevan noin 24 milj. euroa vuonna 2009, maksuilla kattamatta jäisi ko. tavoitetasolla noin 2,4 milj. euron kustannukset.

Yleisperusteluissa tai yksityiskohtaisissa perusteluissa ei esitetä selkeitä ja johdonmukaisia perusteita edellä mainitulle esitykselle siirtää noin 10 prosenttia kustannustaakasta julkisen sektorin kannettavaksi. Työryhmän enemmistön kantana on, että Suomen Pankki vastaisi kyseisestä kustannusosuudesta. Viime kädessä kustannuslisä kuitenkin heijastuisi myös valtion talousarvioon. Budjettiosaston näemyksen mukaan esitetylle kustannusvastuun siirrolle ei ole olemassa perusteita. Nykykäytännöstä saadut kokemukset tai kansainväliset esimerkit eivät tue esitettyä muutosta. Ratkaisu olisi nurinkurinen kahden valvontaviraston yhdistämisestä tavoiteltavien synergia- ja tuottavuushyötyjenkin näkökulmasta. Mitään selkeää näyttöä nykyisen kustannusrasituksen haitallisista vaikutuksista esimerkiksi kilpailuasetelmiin ei esitetä. Samoin jää täysin epäselväksi miten ehdotukseen juuri 10 prosenttiyksikön julkisesta kustannusvastuusta on päädytty. Budjettiosasto ei myöskään näe perustelluksi osallistua julkisin varoin siirtymäkauden aikana kustannusten rahoitukseen, jota rahoitusmarkkinaosastoa edustane-

den työryhmän jäsenten eriävissä mielipiteessä katsotaan voitavan tarvittaessa harkita. Muilta osin budjettiosasto yhtyy kyseisessä eriävissä mielipiteessä kustannustenjaosta esitettyihin näkemyksiin.

Vastuu valvonnan epäonnistumisen kustannuksista

Kuten esitysluonnoksen yleisperusteluissa todetaan valtio vastaa viime kädessä budjettivaroin valvonnan epäonnistumisesta aiheutuvista yhteiskunnallisista kustannuksista joko välillisesti eduskunnan takuulla toimivan Suomen Pankin kautta tai rahoitusmarkkinakriisien yhteydessä suoran budjettirahoituksen kautta. Esitykseen on kuitenkin sisällytetty nykyisestä lainsäädännöstä poiketen nimenomainen säännös (69 §), jonka mukaan valvonnan virheestä tai laiminlyönnistä johtuvan vahingonkorvausvastuun kustannuksista vastaa Suomen Pankki ja edelleen valtio siltä osin kuin korvausvastuuta ei voida kattaa siitä osasta Suomen Pankin vuosivoittoa, jonka Suomen Pankki voi siirtää valtion talousarvioon. Tällaisen vahingonkorvausvastuun mahdollisuutta olisi ollut toivottavaa käsitellä työryhmäraportissa seikkaperäisemmin, jotta kyseisen riskin luonnetta suhteessa edellä mainittuun valvonnan epäonnistumiseen ja siitä aiheutuviin yhteiskunnallisiin kustannuksiin samoin kun sen määriteltävyyttä, todennäköisyyttä ja suuruusluokkaa olisi ollut mahdollista arvioida. Budjettiosaston näkemyksen mukaan ei ole mahdollista etukäteen määritellä kriteerejä, joilla tiettyä vahingonkorvausvaatimuksia synnyttävää tilannetta voitaisiin yksiselitteisesti pitää ”valvonnan virheestä tai laiminlyönnistä” johtuvana. Kyseisen säännöksen sisällyttämiselle ei esitetä riittäviä perusteita. Budjettiosasto ei näin ollen pidä ko. säännöstä tarkoituksenmukaisena. Tässä tarkoitettut tapaukset tulee arvioida vahingonkorvausvastuiden osalta tapauskohtaisesti kyseisiä vastuita koskevien yleisten vahingonkorvaussäädösten mukaisesti.

Vakuutusvalvontaviraston henkilöstön eläke-edut

Budjettiosaston tietoon on tullut, että työryhmän esityksessä Vakuutusvalvontaviraston henkilöstön ennen vuotta 1995 karttuneen Suomen Pankin tarjoamaa paremman eläketurvan säilyttämiseksi esitetyt lisäkustannukset (275 000 euroa) on aliarvioitu. Valtiokonttorin 13.2.2008 toimittamien laskelmien mukaan kustannus kyseisen edun säilyttämisestä olisi 391 000 euroa. Esitysluonnoksessa lakiin Finanssivalvonnasta ehdotettu 76 § on sinänsä vastaavissa tilanteissa sovellettujen järjestelyjen mukainen ja puollettavissa mutta esityksen perusteluja tulee tältä osin korjata vastaamaan todellisia arvioituja kustannuksia.

Budjettineuvos, apulaishuoltaja

Markus Sovala

Budjettineuvos

Tuomas Sukselainen

TIEDOKSI :
Valtiovarainministeriön
- budjettiosasto
- hallinnon kehittämisosasto
- henkilöstöosasto
- kuntaosasto